

Llistes d'encapçalaments de matèria

Cristina Aguiriano López de Armentina

P06/09047/02453

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Índex

Objectius	5
1. Què són i per a què serveixen...	7
1.1. Per a què serveixen les llistes d'encapçalaments de matèries	7
1.2. Característiques de les llistes d'encapçalaments de matèria	7
1.3. Elements de les llistes d'encapçalaments de matèria	7
2. Història del cas català: la LEMC	9
3. Principis fonamentals que regeixen l'aplicació...	11
3.1. Encapçalament únic	11
3.2. Principi d'especificitat	13
3.3. Principi d'entrada directa	13
3.4. Principi lingüístic	14
4. Estructura de la LEMC	15
4.1. Tipus de termes que inclou la LEMC	15
4.2. Taules de subdivisions	15
4.3. Cos de l'obra	15
4.4. Ordenació	16
5. Estructura dels termes	17
5.1. Termes simples	17
5.2. Termes compostos	17
6. Entrades de les llistes: termes acceptats i termes no acceptats	20
6.1. Termes acceptats	20
6.2. Termes no acceptats	21
7. Les subdivisions de la LEMC	23
7.1. Tipus de subdivisions	23
7.2. Formes que adopten les subdivisions en la Llista d'encapçalaments de matèria en català (LEMC)	25
8. Relacions entre els termes	28
8.1. Relació jeràrquica	28
8.2. Relació d'equivalència	29
8.3. Relació associativa	29
9. Les sigles que apareixen en la LEMC	31

10. Les referències que es generen en el catàleg a partir de les sigles	34
10.1.Referències simples o referències de "vegeu"	34
10.2.Referències de "vegeu també"	35
11. La indexació amb llistes d'encapçalaments de matèria	37
11.1.Traducció al llenguatge documental	38
12. Activitats	40
12.1.Activitat final 1	40
12.2.Activitat final 2	45
Bibliografia	49

Objectius

- 1.** Proporcionar els coneixements fonamentals sobre les llistes d'encapçalaments

1. Què són i per a què serveixen...

Una llista d'encapçalaments de matèria és un llenguatge documental que recull els conceptes destinats a representar, de manera unívoca, el contingut dels documents, per a la seva posterior recuperació.

Es tracta d'un llenguatge controlat, ordenat de manera alfabètica i precoordinat.

1.1. Per a què serveixen les llistes d'encapçalaments de matèries

- Permeten que l'usuari accedeixi a un document per mitjà de la matèria de què tracta.
- Serveixen per a agrupar en el catàleg o en la base de dades documental tots els documents que tracten sobre un mateix tema.
- Els encapçalaments de matèries extrets d'una llista i introduïts en el catàleg han de reflectir les relacions entre conceptes.
- En general, el vocabulari emprat en les llistes no és especialitzat, perquè es pretén que sigui un vocabulari assequible a tots els usuaris d'un servei d'informació i documentació (SID).

1.2. Característiques de les llistes d'encapçalaments de matèria

- Són vocabularis controlats i precoordinats.
- Estan ordenades alfabèticament.
- Són llistes obertes, és a dir, poden ser ampliades.
- Són llenguatges enciclopèdics, a diferència dels tesaurus que acostumen a ser especialitzats.
- No estan estructurades conceptualment, a diferència dels tesaurus on hi ha una estructura arborescent que ens relaciona els termes entre si.

1.3. Elements de les llistes d'encapçalaments de matèria

Les llistes es componen de **termes**. Cada terme representa un tema o matèria.

Vegeu també

Mòdul 3. Els llenguatges documentals. Nucli de coneixement 7: Llenguatges documentals i nivell d'indexació.

Vegeu també

Mòdul 1. La cadena documental. Nucli de coneixement 1: Què és i per a què serveix la cadena documental.

Vegeu també

Mòdul 3. Els llenguatges documentals. Nucli de coneixement 8: Llenguatges lliures o controlats?

Mòdul 3. Els llenguatges documentals. Nucli de coneixement 9: Precoordinats o postcoordinats?

Els epígrafs

Es denomina epígraf el terme o conjunt de termes que expressen un tema o matèria en la llista. Cada epígraf constitueix una entrada en la llista. Aquests termes poden ser simples o compostos, com podem veure en els exemples següents:

- Termes simples:
Cítrics (Subd. geog.)
vt Llimona
Taronjas
xx Fruita tropical
Cap-grossos
vt Granotes
x Cullaretes (Batracis)
xx Granotes
- Termes compostos:
Fruita tropical
vt Cítrics
Pinya tropical
i noms de fruita, ex: Pinya tropical
xx Conreus tropicals
Plantes tropicals
Tròpics

Els encapçalaments

Quan un dels termes que apareix en la llista és triat per l'analista per a representar el contingut d'un document, rep el nom d'encapçalament.

Les llistes d'encapçalaments de matèria són eines documentals destinades a representar, de manera unívoca, la temàtica dels documents.

Són llenguatges enciclopèdics, controlats i precoordïnats.

2. Història del cas català: la LEMC

La Llista d'encapçalaments de matèria en català¹ és una eina creada en el si de l'Institut Català de Bibliografia. L'objectiu és oferir a la comunitat bibliotecària un instrument de treball en llengua catalana que permeti d'unificar i normalitzar els encapçalaments de matèria que figuren en els catàlegs de matèries de les biblioteques catalanes.

⁽¹⁾Els exemples d'aquest mòdul són reproduccions fidels de la *Llista d'encapçalaments de matèria en català*, per la qual cosa detectareu divergències entre aquests exemples i la normativa ortogràfica actual.

En aquest nucli de coneixement es fa referència a les següents llistes d'encapçalaments de matèria:

Library of Congress. Subject Cataloging Division (1986). *Library of Congress subject headings* (10a. ed.). Washington: The Library.

Library of Congress. Subject Cataloging Division (1990). *Library of Congress subject headings* (13a. ed.). Washington: The Library.

Llista d'encapçalaments de matèria en català (1988) (edició preliminar). Barcelona: Institut Català de Bibliografia.

Llista d'encapçalaments de matèria en català (1991) (edició preliminar actualitzada). Barcelona: Institut Català de Bibliografia.

Rovira, Carmen; Aguayo, Jorge (comp.) (1967). *Lista de encabezamientos de materia para bibliotecas*. Washington: Organización de los Estados Americanos.

L'Institut Català de Bibliografia (1981-1993) era el centre bibliogràfic nacional, i com a tal tenia dues funcions principals:

Contribuir al Control bibliogràfic universal² mitjançant el control bibliogràfic del seu territori. Aquesta és la primera responsabilitat d'un centre bibliogràfic nacional.

⁽²⁾El Control bibliogràfic universal (CBU) és un programa internacional impulsat per la International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) i amb el suport de la Unesco. Aquest programa pretén la disponibilitat de tots els tipus de documents publicats arreu del món. Per a dur-lo a terme, proporciona a tots els països del món les eines necessàries per a unificar criteris a l'hora de realitzar la bibliografia nacional.

L'elaboració, promoció i difusió de les normatives sobre matèria bibliogràfica que s'han de seguir al país, fent compatibles les normatives internacionals amb la realitat bibliotecària, bibliogràfica i cultural catalana.

D'acord amb aquesta última tasca, l'Institut Català de Bibliografia va publicar les traduccions de les normatives per a la descripció bibliogràfica (ISBD), el *Manual del CATMARC* i l'any 1988, la *Llista d'encapçalaments de matèria en català* (LEMC).

La LEMC, en la seva primera edició preliminar (1988), era una traducció en català, corregida i normalitzada de la *Lista de encabezamientos de materia para bibliotecas* (1967), de Carmen Rovira i Jorge Aguayo, que al seu torn era una traducció hispanoamericana de la *Library of Congress subject headings*. L'obra

de Rovira i Aguayo es va triar com a base per la seva proximitat lingüística, però com que es tractava d'una obra obsoleta, es va haver de fer tota una tasca de construcció i adaptació de nous termes, prenent com a referència la desena edició de la *Library of Congress subject headings* (1986).

La *Library of Congress subject headings* és un llenguatge documental que s'utilitza per a la indexació a la Biblioteca del Congrés dels Estats Units. Es va publicar per primer cop l'any 1914 i fins avui porta divuit edicions.

Des del 1980 es publica en CD-ROM, el qual es renova periòdicament, la referència completa de la 18a. edició és:

Library of Congress. Subject Cataloging Division. (1995). *Library of Congress subject headings* (18a. ed.). Washington, DC: Library of Congress, Cataloging Distribution Service.

L'any 1988 la LEMC es va presentar com una eina provisional de treball, no completa. D'aquí la menció d'edició preliminar que constava en la seva portada. La intenció de l'Institut era d'anar-la posant al dia amb suplementos anuals, però aquest propòsit no es va arribar a aconseguir. Malgrat tot, l'any 1991 va aparèixer una edició preliminar actualitzada, que inclou les modificacions fetes fins a l'octubre de 1990. Fins ara aquesta és l'última.

En l'edició preliminar actualitzada de 1991 es dona més importància a l'adaptació que l'Institut Català de Bibliografia fa de la *Library of Congress subject headings* (13a. ed., 1990).

La construcció d'una llista d'encapçalaments representa un procés lent i laboriós. D'aquí que en l'edició preliminar actualitzada del 1991 únicament s'anunciés que es farien suplementos periòdics (que mai no han aparegut) fins que es justificués l'elaboració d'una nova edició.

La LEMC ha esdevingut una eina fonamental per al sistema bibliotecari català, la normalització bibliogràfica i la unificació de criteris a l'hora d'assignar encapçalaments de matèries a documents per tal d'assegurar-ne la posterior recuperació en el catàleg de matèries.

La llista d'encapçalaments de matèria en català és una eina de treball que permet d'unificar i normalitzar els encapçalaments que figuren en els catàlegs de matèries de les biblioteques catalanes.

Bibliografia

Per a complementar els continguts d'aquest nucli de coneixement us recomanem la lectura de:

Bailac i Puigdemívol, Assumpta (1988). "Les llistes d'encapçalaments de matèria i la biblioteca pública". *Ítem. Revista de Biblioteconomia i Documentació* (núm. 2-3; gen.-des.). Barcelona.

Espelt, Constança (1991). "Llista d'encapçalaments de matèria en català...". *Ítem. Revista de Biblioteconomia i Documentació* (núm. 9, jul.-des.). Barcelona.

3. Principis fonamentals que regeixen l'aplicació...

Els principis que regeixen l'aplicació de les llistes en un SID són quatre:

- 1) Principi d'encapçalament únic
- 2) Principi d'especificitat
- 3) Principi d'entrada directa
- 4) Principi lingüístic

A l'hora de representar el contingut dels documents en el catàleg, és a dir, d'indexar-los, cal que ens ajustem a l'acompliment d'aquests principis; d'aquesta manera, assegurarem les dues funcions que ha de complir un catàleg alfabètic de matèries.

- Oferir l'accés a una obra de la qual només es coneix el tema.
- Mostrar les obres que una biblioteca té sobre un determinat tema.

3.1. Encapçalament únic

Cada tema només pot estar representat per un encapçalament.

La uniformitat de l'encapçalament és imprescindible per a poder agrupar sota un mateix encapçalament totes les obres que tracten d'un mateix tema. Un terme únic i uniforme s'ha de seleccionar entre tots els possibles sinònims, ja que és bàsica la identitat sense ambigüïtat de cada tema.

Problemes que planteja el llenguatge natural

- Sinonímia i polisèmia

Quan un concepte es pot definir per dos o més termes, cal escollir-ne només un i fer referència als altres. El terme escollit ha de ser:

- a) El més usual per al tipus d'usuari del catàleg.

Avern	
vegeu	Infern

Vegeu també

Mòdul 3. Els llenguatges documentals. Nucli de coneixement 2: El llenguatge natural en la comunicació documental.

b) El que tingui només un significat o el menys polisèmic.

Escoles maternals	
<i>vegeu</i>	Escoles bressol Parvularis

Escoles maternals resultaria polisèmic per a representar el significat de *parvularis*.

c) El que agrupi alfabèticament el tema amb d'altres també relacionats.

Història eclesiàstica	
<i>vegeu</i>	Església - Història

D'aquesta manera, en el catàleg agruparem els documents que parlin de diferents aspectes de l'Església:

Església - Bibliografia Església - Bíblia Església - Història
--

- Variacions ortogràfiques

Una paraula que hagi experimentat una evolució a través del temps:

computadors → ordinadors

alquímia → química

- L'ús de termes tècnics o de termes populars

La utilització de termes més o menys especialitzats depèn de la tipologia dels usuaris del servei d'informació. En un centre especialitzat, podem optar per termes més tècnics; en canvi, per exemple, en una biblioteca popular, haurem de decantar-nos per termes més usuals.

Quant a la terminologia, s'han de tenir en compte diferents aspectes com ara l'elecció entre diversos termes. Quan s'introdueix un nou encapçalament, sempre s'agafa el terme més actual. El problema es planteja a l'hora de determinar si un terme ha quedat obsolet. En tots aquests casos s'han de consultar les fonts de referència especialitzades: diccionaris, enciclopèdies, vocabularis, tesaurus, publicacions periòdiques, que són les que incorporen la terminologia més actual, i comptar, indiscutiblement, amb l'assessorament dels especialistes.

De vegades pot passar que el tema sigui tan nou que la terminologia encara no estigui fixada. En aquest cas és important de poder consultar un organisme normalitzador de la llengua, com el Termcat a Catalunya, abans d'exposar-nos a introduir un terme incorrecte. De fet, un terme que queda obsolet s'hauria de substituir pel terme actual. Això implica una revisió constant dels termes de la llista.

3.2. Principi d'especificitat

El principi d'especificitat implica que l'encapçalament de matèria escollit ha de designar de manera precisa el contingut del document i mai la classe general a la qual pertany.

L'especificitat representa el grau d'exactitud amb el qual es representa un concepte determinat. La llista ha de permetre un grau d'especificitat òptim.

Imaginem que la nostra llista ens ofereix aquesta doble possibilitat:

Biblioteques d'art	(terme específic)
Biblioteques especialitzades	(terme general)

Si analitzem un document que parla de biblioteques d'art, no li assignarem l'encapçalament **Biblioteques especialitzades**, ja que la llista ens permet emprar **Biblioteques d'art**, que és prou específic.

L'especificitat millora la precisió, però de vegades és difícil de fixar el grau d'especificitat òptim per a la recerca documental. Es pot comprovar si un terme és massa específic si durant un període de temps determinat no s'ha emprat per a la recerca o si la freqüència d'utilització és mínima.

L'especificitat també pot referir-se al nivell d'indexació, que pot ser general (indexació sumària), quan l'encapçalament escollit representa el contingut total del document, o concret (indexació detallada), quan els encapçalaments representen components individuals o parts concretes. Aquest punt depèn més de la política adoptada pel centre que de la naturalesa del llenguatge d'indexació.

3.3. Principi d'entrada directa

El primer terme de l'encapçalament ha de ser sempre el més significatiu del tema en el document que estem indexant.

Per exemple, si tenim un document que tracti la prevenció dels incendis forestals emprarem l'encapçalament:

Incendis forestals - Prevenció i control,

i no **Prevenió d'incendis**,

ja que tractem el tema dels incendis forestals des del punt de vista de la prevenció.

3.4. Principi lingüístic

Els encapçalaments de matèria han d'estar sempre en la llengua del catàleg.

En les biblioteques catalanes utilitzarem llenguatges documentals en català.

A l'hora d'indexar documents, cal que ens ajustem a l'acompliment d'aquests principis fonamentals: principi d'encapçalament únic, principi d'especificitat, principi d'entrada directa i principi lingüístic.

Bibliografia

Per a completar els continguts d'aquest nucli de coneixement, us recomanem la lectura de:

Baldocchi, Imma; Gelabert, Núria (1989). "Llista d'encapçalaments de matèria en català". *Ítem. Revista de Biblioteconomia i Documentació* (gen.-juny, pàg. 15-20).

4. Estructura de la LEMC

En aquest nucli de coneixement analitzarem l'estructura de la Llista d'encapçalaments de matèria en català (LEMC) (1991; edició preliminar actualitzada), per tal de situar les seves parts.

4.1. Tipus de termes que inclou la LEMC

Aquesta és una llista de termes temàtics. Els noms de persona i els noms d'institucions apareixen només quan serveixen d'exemples o quan són utilitzats per a enumerar les subdivisions que poden anar sota un nom propi o una entitat. Els noms geogràfics, en general, tampoc s'hi inclouen.

4.2. Taules de subdivisions

Al començament de la LEMC es donen unes taules auxiliars en les quals es llisten les subdivisions de noms geogràfics, de llengües i subdivisions comunes.

Les subdivisions de noms geogràfics s'utilitzen per a localitzar geogràficament un tema sempre que sigui necessari. Es poden emprar amb continents, països, estats, províncies, ciutats, etc. La LEMC dóna indicacions concretes per a cada subdivisió a fi d'usar-les correctament sota el topònim corresponent.

Les subdivisions comunes són subdivisions temàtiques que s'empren per a destacar aspectes o facetes d'un mateix tema. Es poden aplicar a diferents tipus d'encapçalaments. Sovint s'indica entre parèntesis l'àmbit d'aplicació.

4.3. Cos de l'obra

El cos de l'obra s'organitza en una seqüència alfabètica única i es llisten tant els termes acceptats com els no acceptats. Diferenciarem els uns dels altres, atès que els termes acceptats van en negreta.

Les referències que acompanyen els termes es desenvolupen de la manera següent:

Notes explicatives

Referències "vegeu també"

Referències "vegeu"

Referències termes generals "xx"

Contingut complementari

Al llarg d'aquest nucli de coneixement es fa referència a l'obra següent:

Llista d'encapçalaments de matèria en català (1991) (edició preliminar actualitzada). Barcelona: Institut Català de Bibliografia.

Contingut complementari

Vegeu el nucli de coneixement "Les subdivisions de la llista d'encapçalaments de matèria en català (LEMC)" d'aquest mateix mòdul.

A nivell tipogràfic direm que, quan per raons d'espai, un terme amb llurs referències no entra dins el context d'una pàgina, aquest terme es passa a la pàgina següent. Per tant, aquest terme, amb llurs referències, queda partit per la meitat. Aquest aspecte tipogràfic fa que la consulta esdevingui una mica feixuga.

4.4. Ordenació

La LEMC està ordenada alfabèticament pels termes acceptats i no acceptats. L'ordre que adopten els encapçalaments és el mateix que segueix la *llista Library of Congress subject headings*, que és el següent:

- 1) Terme simple o compost
- 2) Terme simple o compost - Subdivisió
- 3) Terme compost invertit
Lluna, Teoria de la
- 4) Terme simple o compost amb qualificador
Tradició (Filosofia) Tot i les parts (Filosofia)
- 5) Terme format per una frase

La primera lletra dels termes de matèria, subdivisions i referències va en majúscula. Les conjuncions, preposicions i articles van en minúscula, excepte l'article determinat que va en majúscula quan és la primera paraula d'un qualificador entre parèntesis o quan segueix la coma d'un encapçalament invertit.

5. Estructura dels termes

En aquest nucli de coneixement podeu veure les diverses formes i categories gramaticals que poden adoptar els termes en les llistes d'encapçalaments de matèria.

5.1. Termes simples

Ús del plural

Amanides	Fotografies	Teixits	Pagesos	Indis	Pares
----------	-------------	---------	---------	-------	-------

Ús del singular

Servitud	Positivisme	Joventut	Plasma	Tolerància
Pintura	Vellesa	Odi	Ecologia	Tabac
Oxidació	Infància	Arròs		

5.2. Termes compostos

Substantius amb adjectius

Electrodinàmica quàntica

Esglésies protestants

Protozous patògens

Tests psicològics

Termes units amb conjunció

Pares i fills

Proteccionisme i lliurecanvisme

Psicòlegs i control de la natalitat

Ritus i cerimònies fúnebres

Dos o més substantius separats per coma i seguits d'etc.

Balnearis, aigües termals, etc.

Caricatures, dibuixos humorístics, etc.

Creació literària, artística, etc.

Frase preposicional

Dibuix a llapis

Dibuix amb retolador

Direcció d'orquestra

Terme invertit

Rorschach, Test de

Taula, Art de la

Morts, Culte dels

Aliments, Efectes de la radiació sobre els

Termes formats per una frase

Viatges donant la volta al món

Terme qualificat

Diafragma (Anatomia)

Edat (Psicologia)

Home (Filosofia)

Home (Teologia)

Lli (Planta)

Lli (Tela)

En les llistes podem trobar les formes gramaticals següents: singular; plural; substantiu amb adjectiu; terme amb conjunció; frases preposicionals; termes invertits; termes qualificats; termes formats per una frase.

6. Entrades de les llistes: termes acceptats i termes no acceptats

La majoria de llistes d'encapçalaments de matèria segueixen l'estructura de la *Library of Congress subject headings* en la seva primera edició.

Les llistes d'encapçalaments són llistats alfabètics en una sola seqüència, en les quals s'introdueixen els termes acceptats i els no acceptats.

En primer lloc farem una distinció entre els conceptes "terme acceptat" i "terme no acceptat".

Per terme no acceptat entenem tots els termes que no han estat admesos pel comitè compilador de la llista per a indexar documents amb la llista, a diferència dels termes acceptats, que són els que sí que són susceptibles d'indexació en un entorn en el qual s'utilitza la llista com a eina per a la indexació.

Tots dos tipus de termes tenen entrades en la llista.

6.1. Termes acceptats

Es distingeixen perquè van en negreta i a sota especifiquen el tipus de relació que estableixen amb altres termes.

Termes acceptats (Subdivisions geogràfiques)

Nota explicativa

<i>vt</i>	Terme específic
<i>x</i>	Terme no acceptat
<i>xx</i>	Terme genèric

Per exemple:

Consumidors (Subd. geog.)

(Useu-lo per a les obres sobre el comportament del consumidor. Les guies de consumidors es troben a *Consumidors - Educació*. Les obres sobre la teoria econòmica del consum es troben a *Consum (Economia)*)

Contingut complementari

Vegeu també nucli de coneixement "Relacions entre els termes" d'aquest mateix mòdul.

vt	Consum (Economia) Consumidors - Educació Consumidors - Protecció Cooperatives de consum Cooperativisme
x	Consumidors - Conducta Consumidors - Demanda
xx	Compres Consumidors - Educació Marketing

Si trobem algun terme que es repeteix en l'apartat dels termes específics i en l'apartat dels termes generals, estarem davant d'un terme relacionat: $vt + xx =$ terme relacionat.

En l'exemple anterior tenim un terme que està relacionat amb el terme acceptat sota el qual està situat, ja que aquest terme es repeteix en vt (específics) i en xx (genèrics): **Consumidors - Educació**. Aquest terme és al mateix nivell de jerarquia que el terme acceptat.

6.2. Termes no acceptats

Tot i que tenen entrades a les llistes, s'indica que no serveixen com a terme acceptat. Per a l'usuari es materialitzen en referències de vegeu, és a dir, una referència que l'adreçarà d'un terme no acceptat per la llista a un terme acceptat.

Terme no acceptat

v	Terme acceptat
---	-----------------------

Consumidors - Conducta

v	Consumidors
---	--------------------

Consumidors - Demanda

v	Consumidors
---	--------------------

Microbis

v	Bacteriologia Bacteris Malalties transmissibles - Teoria germinal Microorganismes Virus
---	--

En aquest últim cas, "Microbis" és un terme no acceptat (*x*) de tots els termes que sí que són acceptats i que s'enumeren a continuació (**Bacteriologia, Bacteris, Malalties transmissibles - Teoria germinal, Microorganismes i Virus**).

Els termes acceptats són aquells triats pel comitè d'elaboració de la llista per a indexar documents amb aquesta eina.

Els termes no acceptats són els termes no admesos per a indexar documents amb la llista.

7. Les subdivisions de la LEMC

Alguns termes de la LEMC admeten subdivisions (anomenades també subencapçalaments) que poden completar un encapçalament de matèries.

Les obres de referència que se citen en aquest nucli de coneixement són:

Atles universal català (1983). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Gran enciclopèdia catalana (1986-1989) (2a. ed.). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Les subdivisions o subencapçalaments serveixen per a reduir l'abast temàtic del document que s'indexa. Aquestes van precedides d'un guió i representen aspectes del terme principal.

La funció de les subdivisions és donar més especificitat a l'encapçalament de matèries.

7.1. Tipus de subdivisions

Subdivisions de caràcter temàtic

Les trobem al cos central de les llistes, lligades a cada encapçalament principal. Per exemple:

Bíblia - Arqueologia

Habitatges - Condicions sanitàries

Subdivisions de forma

Fan referència tant a les formes bibliogràfiques internes (temàtiques que pot contenir el document) com a les formes bibliogràfiques externes (per exemple, bibliografies, anuaris, etc.).

Forma bibliogràfica externa Bíblia - Diccionaris	Forma bibliogràfica interna Escultura - Història
---	---

Contingut complementari

Vegeu també nucli de coneixement "La indexació amb llistes d'encapçalaments de matèria", d'aquest mateix mòdul.

Subdivisions de caràcter geogràfic

Alguns termes situats dins del cos de les llistes porten la indicació que es poden subdividir geogràficament. S'indica amb l'abreviatura (Subd. geog.). Els utilitzarem només si ho requereix el document, i els situarem darrere d'un guió i no entre parèntesis, perquè els parèntesis es fan servir per als qualificadors.

Només es poden subdividir geogràficament els termes que ho especifiquin expressament en el cos de les llistes.

Terme	Cargols (Zoologia) (Subd. geog.)
Encapçalament	Cargols (Zoologia) - Catalunya

En aquest exemple, (Zoologia) és un qualificador per a distingir els cargols (animals) dels cargols (ferreteria).

Sempre que hàgim de posar un topònim en un encapçalament de matèries, haurem de triar la forma catalana del nom del lloc. Per a establir les formes catalanes dels topònims, cal que consultem les obres de referència següents:

Atles universal català (1983)

Gran enciclopèdia catalana (1986-1989)

Subdivisions de caràcter cronològic

Es fan servir per a limitar un període cronològic, és a dir, l'abast cronològic de la temàtica d'un document. Les podem utilitzar sempre que la matèria ho necessiti. Podem expressar el temps en totes les seves formes possibles.

Espanya - Història - Fins al 711

Espanya - Història - S. XX

Espanya - Història - 1931/1939, Segona República

Podem acumular diferents subdivisions en un mateix encapçalament sempre que les llistes ens ho permetin fer. Així mateix, hem de respectar l'ordre establert.

Per exemple, si tenim un document que parla de la salubritat en les esglésies (enteses com a edificis) a Catalunya durant el període del romànic:

Església - Catalunya - Sanejament - S. XI/XIII

7.2. Formes que adopten les subdivisions en la Llista d'encapçalaments de matèria en català (LEMC)

Subdivisions específiques

Són les que s'utilitzen només en un terme concret i que estan dins del cos de la LEMC.

Poden ser de caràcter temàtic:

Jueus

Jueus - Diàspora

Jueus - Doctrina de l'elecció

Poden ser de caràcter geogràfic:

Formularis jurídics - Catalunya

Subdivisions generals

Són les subdivisions que s'apliquen a noms geogràfics, noms de llengües i temàtiques diverses (aquestes últimes es denominen subdivisions comunes).

Aquests subdivisions són a les **taules auxiliars**, al començament de la LEMC.

- **Subdivisions de noms geogràfics**

Les subdivisions geogràfiques es poden usar sota noms de continents, països, estats, províncies, ciutats, etc. Per a poder utilitzar-les cal que l'encapçalament tingui un nom geogràfic, al començament o al mig.

Són subdivisions de caràcter temàtic.

Barcelona - Descripció - Vistes

Funiculars - Barcelona - Descripció - Vistes

Per a distingir les subdivisions que s'apliquen només a ciutats de les que s'apliquen a jurisdiccions més àmplies, s'usen les indicacions següents:

* Subdivisions que complementen noms de ciutat

Barcelona - Places

Vegeu també

Quant a taules auxiliars, recordeu el contingut del nucli "Estructura de la Llista d'encapçalaments de matèria en català (LEMC)", d'aquest mateix mòdul.

Barcelona - Descripció - Guies

** Subdivisions que complementen noms de continents, països i estats.

Espanya - Colònies

Europa - Estats

*** Subdivisions que es poden utilitzar per a complementar noms de continents, països, estats i ciutats.

Àfrica - Condicions socials

Barcelona - Ensenyament universitari

- **Subdivisions aplicables a noms de llengües**

Poden usar-se sota el nom de qualsevol llengua. Aquestes subdivisions s'empren sobretot en el camp de la filologia.

Són subdivisions de caràcter temàtic.

Alemanys - Termes i locucions estrangeres

Castellà - Provincialismes (Bolívia)

- **Subdivisions comunes**

Es poden aplicar a diferents tipus d'epígraf. Sovint s'indica entre parèntesis l'àmbit d'aplicació.

Són subdivisions de caràcter temàtic i de forma.

– Abastament d'aigua

(sota tipus d'instal·lacions, plantes o processos industrials)

– Aspectes morals

(sota temes)

– Baixes

(sota noms de guerres i organitzacions militars)

– Diccionaris

(sota qualsevol assumpte)

– **Directoris**

(sota geogràfics, temes, classes de persones, tipus d'entitats, publicacions periòdiques)

Les subdivisions o subencapçalaments serveixen per a reduir l'abast temàtic del document que s'indexa.

Aquestes subdivisions van precedides d'un guió i representen aspectes del terme principal.

8. Relacions entre els termes

En una llista d'encapçalaments de matèria es presenten les següents tipologies de relacions entre els termes:

- Relacions jeràrquiques
- Relacions d'equivalència
- Relacions associatives

Farem servir l'exemple següent per tal d'il·lustrar totes aquestes relacions:

Carbó (Subd. geog.)	
vt	Antracita Carbonització Carbó bituminós Carbó de coc Lignit Mines de carbó
x	Carbó de pedra Carbó mineral Hulla Regions carboníferes
xx	Carboni Combustibles Geologia econòmica Lignit

8.1. Relació jeràrquica

Ens mostra els diferents nivells de jerarquia entre els termes. Tracta d'ordenar una seqüència jeràrquicament, enumerant els termes genèrics o amplis del terme acceptat i els termes específics del mateix terme. En les llistes els termes genèrics van precedits de xx.

En l'exemple anterior, els termes generals són:

Carboni	Combustibles	Geologia econòmica
----------------	---------------------	---------------------------

Els termes específics, que van precedits de vt són:

Antracita Carbó de coc	Carbonització Mines de carbó	Carbó bituminós
---	---	------------------------

8.2. Relació d'equivalència

Són termes equivalents al terme acceptat, però que no s'han triat com a terme acceptat.

Acostumen a ser sinònims, termes científics massa especialitzats, sigles, fragmentacions de termes compostos, barbarismes, variants ortogràfiques, etc.

Els termes equivalents no acceptats quan formen part d'una entrada no es ressalten en negreta. En la llista van precedits d'una *x*.

En el nostre exemple, els termes equivalents no acceptats són:

Carbó de pedra	Carbó mineral	Hulla	Regions carboníferes
----------------	---------------	-------	----------------------

8.3. Relació associativa

Es una relació recíproca que es dona entre dos termes.

En la llista són els termes que es repeteixen en el grup dels específics (precedits per *vt*) i en el grup dels genèrics (precedits per *xx*).

En l'exemple observem un únic terme relacionat:

Lignit

Resum

Els termes precedits de *vt* són termes específics del terme acceptat.

Els termes precedits de *x* són termes equivalents de l'acceptat, però que no serveixen per a recuperar el document.

Els termes precedits de *xx* són termes generals del terme acceptat.

Els termes que estan en el grup de termes precedits per *vt* i que es repeteixen en el grup de termes precedits de *xx*, són termes relacionats amb l'acceptat.

Activitat

A partir del terme que us proporcionem, indiqueu de cada terme els tipus de relació que mantenen amb l'encapçalament triat.

Floricultura

vt	Flors Hivernacles Jardineria Plantes - Millorament selectiu Plantes - Propagació Plantes enfiladisses Roses i les diverses varietats de plantes, flors, ex.: <i>Plantes enfiladisses, Roses</i>
x	Flors - Conreu
xx	Agricultura Botànica Flors Horticultura Jardineria Plantes Plantes conreades

Solució Floricultura

Els termes precedits per *vegeu també* són termes específics de l terme principal: és a dir, mantenen una relació semàntica de caràcter jeràrquic amb aquest.

Són termes específics de **Floricultura**:

vt	Hivernacles Plantes - Millorament selectiu Plantes - Propagació Plantes enfiladisses Roses i les diverses varietats de plantes, flors, ex.: <i>Plantes enfiladisses, roses</i>
----	---

Els termes precedits per *x* són termes simètrics al terme principal emprat per la llista. Mantenen per tant una relació d'equivalència amb **Floricultura**, encara que la política d'elaboració de la llista ha decidit de triar com a principal **Floricultura** i rebutjar Flors - Conreu.

x	Flors - Conreu
---	----------------

Els termes precedits de *xx* són termes el significat dels quals és més ampli que el triat com a encapçalament principal, per tant, mantenen una relació semàntica de caràcter jeràrquic: són **termes superiors** al terme **Floricultura**.

xx	Agricultura Botànica Horticultura Plantes Plantes conreades
----	---

Els termes que es repeteixen sota els epígrafs *vt* i *xx* mantenen una **relació associativa** respecte del terme triat.

Flors

Jardineria

9. Les sigles que apareixen en la LEMC

Al llarg de la LEMC apareixen diverses sigles, el significat de les quals cal conèixer per tal de poder utilitzar aquesta eina d'indexació.

A continuació sintetitzem en un quadre les sigles que utilitza la *Llista d'encapçalaments de matèria en català* (LEMC) i el seu significat. El quadre es basa en l'entrada següent de la LEMC, que utilitzarem com a exemple.

Consumidors (Subd. geog.)

(Useu-lo per a les obres sobre el comportament del consumidor. Les guies de consumidors es troben a *Consumidors - Educació*. Les obres sobre la teoria econòmica del consum són a *Consum (economia)*)

vt	Consum (Economia) Consumidors - Educació Consumidors - Protecció Cooperatives de consum Cooperativisme
x	Consumidors - Conducta Consumidors - Demanda
xx	Compres Consumidors - Educació Marketing

Contingut complementari

Vegeu també:

Nucli de coneixement "Les referències que es generen en el catàleg a partir de les sigles", d'aquest mateix mòdul.

Taula

Explicació	LEMC	Catàleg
Terme no acceptat v Terme acceptat Terme acceptat x Terme no acceptat	Consumidors - Conducta v Consumidors Consumidors x Consumidors - Conducta	Consumidors - Conducta Vegeu: Consumidors (En el catàleg només es posa la referència del terme no acceptat al terme acceptat)
Terme acceptat vt Terme específic (aquell que només apareix sota vt). Seria equivalent a un TE o NT d'un thesaurus.	Consumidors vt Consum (Economia)	Consumidors Vegeu també: Consum (Economia)

Terme acceptat vt Terme relacionat xx Terme relacionat (el mateix terme va precedit de vt i de xx). Seria equivalent a un RT d'un tesaurus.	Consumidors vt Consumidors-Educació xx Consumidors-Educació	Consumidors Vegeu també: Consumidors-Educació Consumidors-Educació Vegeu també: Consumidors (referències creuades, en ambdós sentits)
Terme acceptat xx Terme genèric (aquell que només apareix sota xx). Seria equivalent a un BT o TA d'un tesaurus.	Consumidors xx Compres	Compres Vegeu també: Consumidors (En el catàleg únicament es fan les referències de terme ampli a terme específic)

Resum

En el catàleg només es posen les referències del terme no acceptat al terme acceptat.

En el catàleg únicament es fan les referències de terme ampli a terme específic.

Activitat

A partir de l'encapçalament següent, elaboreu un quadre similar al que nosaltres hem fet en el nucli de coneixement "Les sigles que apareixen en la *Llista d'encapçalaments de matèria en català (LEMC)*"

C	Migració dels pobles (Useu-lo per a les obres sobre els corrents migratoris dels pobles antics. Les dispersions dels pobles prehistòrics s'inclouen a <i>Home - Migracions</i> ; les dels temps moderns van a <i>Emigració i immigració</i>)	
vt	Germànics Home - Migracions I la subdivisió Migracions sota grups ètnics	
x	Pobles - Migracions	
xx	Civilització Història Home - Migracions	

Solució

Explicació	LEMC	Catàleg
Terme no acceptat v Terme acceptat Terme acceptat x Terme no acceptat	Pobles - Migracions v Migració dels pobles Migració dels pobles x Pobles-Migracions	Pobles - Migracions Vegeu: Migració dels pobles
Terme acceptat vt Terme específic	Migració dels pobles vt Germànics	Migració dels pobles Vegeu també: Germànics
Terme acceptat vt Terme relacionat xx Terme relacionat	Migració dels pobles vt Home-Migracions xx Home-Migracions	Migració dels pobles Vegeu també: Home-Migracions Home - Migracions Vegeu també: Migració dels pobles

Terme acceptat xx Terme genèric	Migració dels pobles xx Civilització Història	Civilització Vegeu també: Migració dels pobles Història Vegeu també: Migració dels pobles
---	--	--

10. Les referències que es generen en el catàleg a partir de les sigles

Totes les referències que hem de fer en el catàleg per tal d'orientar l'usuari ens les dona la mateixa llista. L'analista ha d'interpretar de quina tipologia de referència es tracta gràcies a la comprensió de les sigles utilitzades en la llista.

Distingirem dos tipus de referències:

- 1) Referències simples o referències de "vegeu"
- 2) Referències de "vegeu també"

10.1. Referències simples o referències de "vegeu"

Són les que es fan dels termes no acceptats als termes que s'han d'utilitzar o termes acceptats.

Dins la LEMC trobem sota cada terme acceptat els termes a partir dels quals es fa una referència de "vegeu", aquests termes no acceptats apareixen precedits d'una *x*. El signe *x* apareix només una vegada, encara que hi hagi més d'un terme no acceptat, per exemple:

Cartells (Subd. geog.)	
<i>x</i>	Pòsters Publicitat gràfica

Si un terme no acceptat remet a més d'un terme acceptat, aquesta referència s'efectua només una vegada, per exemple:

Importació	
<i>v</i>	Comerç exterior Duanes - Aranzels

Les referències de "vegeu" es fan a partir de sinònims, variants ortogràfiques, variants d'expressió, formes alternatives de construcció d'un mateix terme o a partir de l'element pel qual no s'ha fet entrada directa si es considera que és significatiu.

En el catàleg fem únicament referències dels termes acceptats als no acceptats. Podem trobar les següents casuístiques de referències de "vegeu":

- D'un subencapçalament a un encapçalament

Barcelona - Biblioteques
 Vegeu: **Biblioteques - Barcelona**

- Quan es tracta d'un terme compost, la referència que es crea remet del segon terme al primer.

Estat i Església
 Vegeu: **Església i Estat**

Sèrie de Taylor
 Vegeu: **Taylor, Sèrie de**

- D'un sinònim no acceptat al terme acceptat:

Energia atòmica
 Vegeu: **Energia nuclear**

10.2. Referències de "vegeu també"

Tenim dos tipus de referències de "vegeu també": les referències de termes específics i les referències de termes genèrics.

Referències de termes específics

Van precedides de l'abreviatura vt i serveixen per a relacionar altres termes també acceptats i que són específics del terme sota el qual estan inclosos.

C	Filosofia moderna
vt	Evolució Existencialisme Fenomenologia Neoscolàstica Positivisme Pragmatisme Semàntica (Filosofia) Transcendentalisme

Referències de termes genèrics

Van precedides de l'abreviatura xx i serveixen per a relacionar altres termes també acceptats i que són genèrics del terme sota el qual estan inclosos.

C	Existencialisme
---	------------------------

xx	Fenomenologia Filosofia moderna Jo Ontologia
----	---

Aquests dos tipus de referències de "vegeu també" s'expressen en el catàleg com expliquem a continuació:

a. Per a remetre d'un terme genèric o ampli a un terme específic, mai d'un terme específic a un terme ampli.

Ferides
Vegeu també: **Hemorràgies**

b. Per a remetre d'un terme relacionat a un altre que també ho és (en ambdues direccions).

Cervell
Vegeu també: **Cap**

Cap
Vegeu també: **Cervell**

Farem referències de "vegeu també" sempre que tinguem en el nostre catàleg documents indexats amb les matèries des de les quals fem la remissió i a les quals remetem.

Resum

En el catàleg únicament fem referències de "vegeu" dels termes no acceptats als termes acceptats.

En el catàleg, les referències de "vegeu també" són les que s'utilitzen per a remetre d'un terme ampli a un terme específic. També s'empren per a remetre d'un terme relacionat a un altre que també ho és.

11. La indexació amb llistes d'encapçalaments de matèria

A l'hora d'analitzar un document, hem d'establir tota una sèrie d'aspectes que són de cabdal importància a l'hora d'assignar-li un encapçalament o un altre al document que indexem.

- 1) El seu nivell d'aprofundiment (de divulgació, científic, etc.)
- 2) El destinatari al qual està adreçat
- 3) L'especialitat de l'autor: no és el mateix que un llibre sobre economia hagi estat escrit per un polític que per un economista.
- 4) La matèria concreta de què tracta i la disciplina específica dins la qual s'inclou aquesta matèria. Per exemple, un llibre sobre l'avortament es pot haver tractat des del punt de vista mèdic, de l'ètica, del dret, etc.

Landgridge, D.W. (1989) incorpora dotze formes internes del coneixement per tal de desglossar la matèria concreta de què tracta un document.

- **Prolegòmens:** són els instruments del coneixement (matemàtiques, lògica, llengua, escriptura, lingüística, gramàtica, llibres sobre la parla i l'escriptura).
- **Filosofia:** des dels presocràtics fins a l'actualitat.
- **Ciències naturals:** la natura en forma directa.
- **Tecnologia:** l'aplicació de les coses que hi ha a la natura.
- **Ciències humanes:** ciències socials o de consulta (psicologia, sociologia, demografia, lingüística, antropologia).
- **Pràctica social:** les aplicacions de les ciències humanes (administració pública, legislació i jurisprudència, medicina, biblioteconomia, educació, sanitat, assistència social, economia, esports).
- **Història**
- **Coneixement ètic**
- **Religió**
- **Art:** literatura, pintura i música

- **Crítica:** de la literatura, de la pintura i de la música
 - **Experiència personal:** memòries, documents autobiogràfics, cartes, diaris; no hi entrarien les biografies (que se situarien a la història)
- 5) Limitacions cronològiques i geogràfiques del tema.
- 6) Forma bibliogràfica externa: indica com està ordenat el material, si es tracta de bibliografies, anuaris, catàlegs, directoris, estadístiques, llibres de text, memòries, revistes, tesis, etc.

11.1. Traducció al llenguatge documental

Hi ha dos nivells d'indexació:

Indexació sumària

Es tracta de representar el contingut principal del document en un sol encapçalament, o, com a màxim, dos o tres. Només s'ha de tenir en compte el tema central, no els col·laterals. L'inconvenient d'aquest tipus d'indexació és la manca d'exhaustivitat.

La indexació sumària es porta a terme sobretot en biblioteques amb un fons general i enciclopèdic. En aquest cas, les llistes són llenguatges molt adients.

Indexació detallada

En aquesta modalitat es prova de reflectir tots els continguts del document: el tema central més els temes col·laterals. Per a aquest tipus d'indexació és millor emprar tesaurus.

La indexació detallada es fa en biblioteques especialitzades i no s'aplica a tots els documents per igual: els documents molt importants per al centre són objecte d'una anàlisi aprofundida i se li assignaran tots els descriptors que calguin.

Per exemple, quin tipus d'indexació aplicarem a un document que tracti tota la gamma de mètodes pedagògics?

- Si el centre té moltes monografies sobre cada mètode pedagògic, es farà una indexació sumària (en la qual hi haurà un encapçalament genèric).
- Si el centre no té cap document sobre pedagogia, es farà una indexació detallada, en la qual s'assignarà un encapçalament a cada mètode.

Les pautes que ens han de servir per a analitzar el document són el seu nivell d'aprofundiment, el destinatari, l'especialitat de l'autor, la matèria concreta de què tracta, l'abast cronològic i geogràfic del tema i la forma bibliogràfica externa.

A l'hora de fer la traducció al llenguatge documental trobem dos nivells d'indexació: la indexació sumària i la indexació detallada.

Vegeu també

Mòdul 2. L'anàlisi i la recuperació del contingut. Nucli de coneixement: "Fases en el procés de la indexació"

12. Activitats

12.1. Activitat final 1

Primer exercici final derivat dels nuclis de coneixement "Estructura dels termes" i "Relacions entre els termes".

A partir de les pàgines de la LEMC (1991) (edició preliminar actualitzada) que us presentem a continuació extraurem les diverses formes gramaticals apuntades en el nucli de coneixement "Estructura dels termes"

Per tal d'assolir aquest objectiu posarem especial atenció en les relacions que es donen entre els termes d'un terme acceptat, estudiades en el nucli de coneixement "Relacions entre els termes".

a. De la pàgina 78 de la LEMC extraurem tots els termes en plural que trobarem dins els termes relacionats

b. De la pàgina 278 de la LEMC extraurem tots els termes en singular que trobem dins els termes específics del terme acceptat.

c. De la pàgina 335 de la LEMC extraurem tots els termes compostos de substantius amb adjectiu que trobarem dins els termes acceptats.

d. De la pàgina 236 de la LEMC extraurem tots els termes amb conjunció que trobem dins els termes generals.

e. De les pàgines 104 i 105 de la LEMC extraurem els termes compostos formats per la reunió de dos o més substantius que trobem dins els termes acceptats.

f. De la pàgina 98 de la LEMC extraurem totes les frases preposicionals que trobem dins els termes no acceptats.

g. De la pàgina 471 de la LEMC extraurem tots els termes invertits que trobarem dins els termes acceptats.

h. De les pàgines 151 i 240 de la LEMC extraurem tots els termes qualificats que trobarem en els termes relacionats.

Si no trobem relacions associatives dels termes qualificats, explicarem les relacions que existeixen, envers el terme acceptat, dels termes qualificats que trobem.

Contingut complementari

Les pàgines reproduïdes en aquesta activitat s'han extret de:

Llista d'encapçalaments de matèria en català (1991) (edició preliminar actualitzada).
Barcelona: Institut Català de Bibliografia.

a. Formes gramaticals en plural obtingudes dels termes relacionats amb el terme acceptat, trobats a la pàgina 78 de la LEMC.

Els termes relacionats en plural són els que apareixen sota el terme acceptat (en negreta)

Autodeterminació nacional	
Minories	(vt + xx)
Autògrafs (Subd. geog.)	
Manuscrits	(vt + xx)
Automatització (Subd. geog.)	
Sistemes CAD/CAM	(vt + xx)

b. Formes gramaticals en singular obtingudes dels termes específics del terme acceptat trobats a la pàgina 278 de la LEMC.

Els termes específics en singular són els que apareixen sota el terme acceptat (en negreta).

Idiotesa (Subd. geog.)	
vt	Cretinisme Epilèpsia
Igualtat	
vt	Aristocràcia Individualisme
Il·lustració (Subd. geog.)	
vt	Absolutisme Enciclopedisme
Il·lustració de llibres (Subd. geog.)	
vt	Caricatura Gravat Il·luminació de llibres i manuscrits
Il·lustradors (Subd. geog.)	
vt	Dibuix a la ploma
Imaginació	
vt	Creació literària, artística, etc. Originalitat Originalitat literària Visualització
Imatgeria (Subd. geog.)	
vt	Jesucrist - Art Mare de Déu - Art

c. Termes compostos formats per substantiu amb adjectiu obtinguts dels termes acceptats trobats a la pàgina 335 de la LEMC.

Medicina aeronàutica (Subd. geog.)

Medicina antiga

Medicina àrab (Subd. geog.)

Medicina nuclear (Subd. geog.)

Medicina clínica (Subd. geog.)

Terapèutica dental

Medicina espacial

Medicina màgica

Medicina esportiva (Subd. geog.)

Medicina socialitzada

Medicina experimental

Medicina legal

Medicina grega i romana

Astrologia mèdica

Medicina industrial (Subd. geog.)

Medicina intensiva (Subd. geog.)

Medicina interna (Subd. geog.)

Medicina jueva

Medicina legal (Subd. geog.)

Medicina màgica (Subd. geog.)

Medicina medieval (Subd. geog.)

Medicina militar (Subd. geog.)

Medicina naval

d. Termes amb conjunció obtinguts dels termes generals del terme acceptat trobats a la pàgina 236 de la LEMC.

El terme general és el que es representa sota el terme acceptat (en negreta).

Filatèlia i filatelistas (Subd. geog.)

xx	Col·leccionistes i col·leccions
----	---------------------------------

e. Termes compostos formats per la reunió de dos o més substantius obtinguts dels termes acceptats trobats a les pàgines 104 i 105 de la LEMC.

Trobats únicament:

Cançons, fuges, etc.

No és correcte:

Cançons catalanes, [castellanes, franceses, etc.]

Atès que *catalanes* és un adjectiu gentilici de *Cançons*, que es pot substituir per *castellanes*, *franceses*, *italianes*, etc.

f. Frases preposicionals obtingudes dels termes no acceptats trobats a la pàgina 98 de la LEMC.

Els termes no acceptats poden formar part de l'epígraf o entrada en la LEMC, o representar-se sota la x del terme acceptat. En qualsevol cas els termes no acceptats són aquells que no van en negreta.

Boter, Ofici de

x	Ofici de boter
---	----------------

Botigues per departaments

x	Grans Magatzems
---	-----------------

Bots, Regates de

x	Regates de iots Rem (Esport)
---	---------------------------------

Bots d'esbargiment

x	Canoes lots Llanxes Rem (Esport) Velers
---	---

Bou, Carn de

x	Carn de bou
---	-------------

Boxa (Subd. geog.)

x	Combats de boxa
---	-----------------

Braille, Escriptura de

x	Cecs - Sistemes d'escriptura
---	------------------------------

Bregues de galls (Subd. geog.)

x	Galls, Bregues de Baralles de galls
---	--

Brillouin, Zones de

x	Zones de Brillouin
---	--------------------

Brodat sobre canemàs

x	Brodat sobre tela
---	-------------------

g. Termes invertits obtinguts dels termes acceptats trobats a la pàgina 471 de la LEMC.

Suro, Treballs amb**Szondi, Test de****Mecànica, Aptitud per la****Música, Aptitud per la**

h. Termes qualificats obtinguts dels termes relacionats trobats a les pàgines 151 i 240 de la LEMC.

Cap.

Explicarem les diverses relacions existents entre els termes qualificats i el terme acceptat.

Crèdit

Conté dos termes qualificats que tenen una relació jeràrquica d'especificitat: Acceptacions (Instrumentes de crèdit); Liquiditat (Economia)

Creença i dubte

Conté dos termes qualificats que tenen una relació jeràrquica general: Coneixement, Teoria del (Religió); Consciència (Psicologia)

Creixement

Conté un terme qualificat que té una relació jeràrquica d'especificitat: Regeneració (Biologia)

Creixement (Plantas)

Es un terme acceptat

Creixement (Plantas) - Substàncies estimuladores

Es un terme acceptat

Creixement (Plantas) - Substàncies inhibidores

Es un terme acceptat

Realització personal (Psicologia)

Es un terme acceptat

Creta (Mineral)

Es un terme acceptat

Conferència de Jalta (1945)

Es un terme acceptat

Fisiologia vegetal

Conté un terme qualificat que té una relació jeràrquica d'especificitat: Creixement (Plantes)

Fisioteràpia

Conté un terme qualificat que té una relació jeràrquica d'especificitat: Vibració (Terapèutica)

Fitxes (Catàlegs)

Es un terme qualificat no acceptat de: Catàlegs de fitxes

Fitxes (Numismàtica)

Es un terme acceptat

Flamenc (Folklore)

Es un terme acceptat

Flexió (Lingüística)

Es un terme qualificat no acceptat de: Gramàtica comparada i general - Flexió

Flexió (Mecànica)

Es un terme acceptat

I a més a més conté un terme qualificat que té una relació jeràrquica general: Deformacions (Mecànica)

12.2. Activitat final 2

A partir de les pàgines 78, 90, 98, 104, 105, 127, 151, 213, 236, 240, 278, 286, 335, 356, 471 de la LEMC (1991) (edició preliminar actualitzada).

A més a més de les pàgines anteriors, proporcionem les següents subdivisions extretes de la taula de subdivisions comunes de la LEMC:

– Aspectes psico-somàtics

(sota malalties)

– Aspectes psicològics

(sota noms de guerres i altres assumptes)

– Aspectes religiosos

(sota temes)

– Aspectes religiosos - Església Catòlica, [Església Evangèlica, etc.]

– Aspectes socials (Subd. geog.)

(sota qualsevol assumpte)

(...)

– Condicions econòmiques

(sota grups ètnics i classe de persones)

– Condicions socials

(sota grups ètnics i classes de persones)

(...)

– Diccionaris

(sota qualsevol assumpte)

– Direcció i administració

(sota tipus d'indústries, negocis, processos industrials, disciplines, agències governamentals, etc.)

– Directoris

(sota geogràfics, temes, classes de persones, tipus d'entitats, publicacions periòdiques, etc.)

– Discografia

(sota temes de música, noms d'autors, compositors, intèrprets)

(...)

– Edificis

(sota exposicions, entitats o tipus particulars d'institucions o instal·lacions)

– Educació (Subd. geog.)

(sota denominacions i ordres religiosos, classes i grups de persones)

Indexeu els temes que s'indiquen a continuació:

– Un enregistrament sonor del cant dels ocells

– Un diccionari sobre medicina naturista

– Un directori sobre els col·leccionistes de segells a l'Estat espanyol

– Un manual d'autoaprenentatge de la flauta

– Un document sobre la direcció i gestió de la indústria tabaquera a Catalunya en el s. XVIII

– Un document sobre l'autodeterminació del poble basc

– Un document sobre el procés d'automatització de biblioteques als Estats Units l'any 1976

– Un estudi sobre l'impacte social que va representar la producció en sèrie de la fabricació d'automòbils als Estats Units l'any 1910

– Un estudi sobre els aspectes socials dels musulmans a França

– Un document sobre la coeducació a la Segona República Espanyola (1931-1936)

- a) Un enregistrament sonor del cant dels ocells
Ocells - Cant - Discografia
Ho podem deduir del terme no acceptat "Cant dels ocells" situat a la pàgina 105.
La subdivisió "- Discografia" la trobem a l'extracte de la taula de subdivisions comunes adjunta a l'exercici.
- b) Un diccionari sobre medicina naturista
Naturisme - Diccionaris
Troblem el terme "Medicina naturista" a la pàgina 335 i a partir d'aquest deduïm que el terme acceptat és "Naturisme".
La subdivisió "'- Diccionaris'" la trobem a l'extracte de la taula de subdivisions comunes adjunta a l'exercici.
- c) Un directori sobre els col·leccionistes de segells a l'Estat espanyol
Filatèlia i filatelistes - Espanya - Directoris
A partir de la pàgina 127 es pot veure que el terme "Col·leccionistas i col·leccions" té un terme específic que és "Filatèlia i filatelistas". Aquest últim terme apareix com a acceptat a la pàgina 236.
La subdivisió "- Directoris" a l'extracte de la taula de subdivisions comunes adjunta a l'exercici.
- d) Un manual d'autoaprenentatge de la flauta
Flauta - Mètodes autodidàctics
Troblem el terme "Flauta" a la pàgina 240 i el terme "Autoaprenentatge" a la pàgina 78.
- e) Un document sobre la direcció i gestió de la indústria tabaquera a Catalunya al s. XVIII
Indústria tabaquera - Catalunya - Direcció i administració - S. xviii
Troblem el terme "Indústria tabaquera" a la pàgina 286.
La subdivisió "- Direcció i administració" a l'extracte de la taula de subdivisions comunes adjunta a l'exercici.
- f) Un document sobre l'autodeterminació del poble basc
Amb aquesta temàtica tenim el problema que no podem subdividir geogràficament el terme "Autodeterminació nacional" situat a la pàgina 78. Si decidíssim d'emprar aquest encapçalament hauríem de fer servir dos encapçalaments per a indexar el document: un per a la temàtica i l'altre per al geogràfic, i quedaria d'aquesta manera:
Autodeterminació nacional
País Basc
Per tal d'evitar la dispersió entre la temàtica i el geogràfic podríem optar per donar com a correcte l'encapçalament "Nacionalisme" situat a la pàgina 356, que, així mateix, és un terme general d'"Autodeterminació nacional"; d'aquesta manera perdríem en especificitat però evitariem la dispersió.
Nacionalisme - País Basc
- g) Un document sobre el procés de l'automatització de biblioteques als Estats Units l'any 1976
Biblioteques - Automatització - Estats Units d'Amèrica - 1976
Podem arribar a aquest encapçalament per dues vies: la primera des d'"Automatització", situat a la pàgina 78. En aquest encapçalament tenim com a terme específic la subdivisió "- Automatització" sota noms d'institucions.
La segona via és des del terme "Biblioteques - Automatització" situat a la pàgina 90.
- h) Un document sobre l'impacte social que va representar la producció en sèrie de la fabricació d'automòbils als Estats Units l'any 1910.
Automòbils - Aspectes socials - Estats Units d'Amèrica - 1910
Troblem el terme "Automòbils - Aspectes socials" a la pàgina 78.
- i) Un estudi sobre els aspectes socials dels musulmans a França
Musulmans - França - Condicions socials
Troblem el terme "Musulmans", que es pot subdividir geogràficament, a la pàgina 356 i la subdivisió comuna "- Condicions socials" en la taula de subdivisions comunes adjunta a l'exercici.
- j) Un document sobre la coeducació a la Segona República Espanyola (1931-1936)
Coeducació - Espanya - 1931/1936
Espanya - Història - 1931/1939, Segona República

En aquest cas trobem el tema tractat a l'epígraf "Coeducació" de la pàgina 127, i el podem subdividir geogràficament.

Tenim prou amb el primer encapçalament, atès que especifiquem l'àmbit geogràfic i el període cronològic.

Però en el cas que tinguéssim pocs documents sobre temàtiques diverses en aquest període cronològic, és possible que ens interessés de fer un segon encapçalament per a la història d'Espanya en aquest període. D'aquesta manera tindríem totes les possibles casuístiques temàtiques dins el període estudiat.

Aquest segon encapçalament és a la pàgina 213.

Bibliografia

Atles universal català (1983). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Bailac i Puigdel·lívol, A. (1988). "Les llistes d'encapçalaments de matèria i la biblioteca pública". Ítem. *Revista de biblioteconomia i documentació* (núm. 2-3, gen.-des.). Barcelona.

Baldocchi, Imma; Gelabert, N. (1989). "Llista d'encapçalaments de matèria en català". Ítem: *Revista de biblioteconomia i documentació* (gen.-juny, pàg. 15-20).

Espelt, C. (1991). "Llista d'encapçalaments de matèria en català...". Ítem. *Revista de biblioteconomia i documentació* (núm. 9, jul.-des.). Barcelona.

Gran enciclopèdia catalana (1986-1989) (2a. ed.). Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Landridge, D.W. (1989). "The forms of knowledge: summary of characteristics". *Subject analysis: principles and procedures* (pàg. 134-135). Londres: Bowker-Saur.

Library of Congress. Subject Cataloging Division (1986). *Library of Congress subject headings* (10a. ed.). Washington: The Library.

Library of Congress. Subject Cataloging Division (1990). *Library of Congress subject headings* (13a. ed.). Washington: The Library.

Library of Congress. Subject Cataloging Division (1995). *Library of Congress subject headings*. (18a. ed.). Washington, DC: Library of Congress, Cataloging Distribution Service.

Llista d'encapçalaments de matèria en català (1988) (edició preliminar). Barcelona: Institut Català de Bibliografia.

Llista d'encapçalaments de matèria en català (1991) (edició preliminar actualitzada). Barcelona: Institut Català de Bibliografia.

Rovira, C.; Aguayo, J. (comp.) (1967). *Llista de encabezamientos de materia para bibliotecas*. Washington: Organización de los Estados Americanos.

